

ШОСТИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Справа № 640/25587/20

Суддя першої інстанції: Гарник К.Ю.

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

15 грудня 2020 року

м. Київ

Колегія суддів Шостого апеляційного адміністративного суду у складі:

головуючого судді - Пилипенко О.Є.
суддів - Глущенко Я.Б. та Степанюка А.Г.,
при секретарі - Василенко Ю.А.,
за участю:

представника відповідача: - Остапенко Ю.О.,

представника третьої особи: - Кароєва А.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Міністерства освіти і науки України на ухвалу Окружного адміністративного суду міста Києва від 23 жовтня 2020 року у справі за адміністративним позовом Ісаєнка Володимира Миколайовича до Міністерства освіти і науки України, третя особа - Хращевський Рімвідас Вілімович про визнання протиправним та скасування наказів,

ВСТАНОВИВ:

У жовтні 2020 року до Окружного адміністративного суду міста Києва надійшов адміністративний позов Ісаєнка Володимира Миколайовича до Міністерства освіти і науки України, в якій позивач просив:

- визнати протиправним та скасувати наказ Міністерства освіти і науки України №341-к від 07 жовтня 2020 року «Про припинення контракту від 13 квітня 2018 року №І-41 та звільнення Ісаєнка В.М.»;

- визнати протиправним та скасувати наказ Міністерства освіти і науки України №342-к від 07 жовтня 2020 року «Про виконання обов'язків ректора».

Одночасно з позовною заявою позивачем подано заяву про забезпечення позову, в якій позивач просив забезпечити позов шляхом:

- зупинення дії наказів Міністерства освіти і науки України №341-к від 07 жовтня 2020 року «Про припинення контракту від 13 квітня 2018 року №І-41 та звільнення Ісаєнка В.М.» та 3342-к від 07 жовтня 2020 року «Про виконання обов'язків ректора»;

- заборони Міністерству освіти і науки України призначати виконуючого обов'язки ректора Національного авіаційного університету та вчиняти будь-які інші дії щодо покладення обов'язків ректора Національного авіаційного університету на будь-яку іншу особу, окрім випадків, визначених Законом України «Про вищу освіту»;

- заборони державним реєстраторам, нотаріусам, Міністерству юстиції України та/або його будь-яким органам, зокрема, Департаменту нотаріату державної реєстрації Міністерства юстиції України, Державному підприємству «Національні інформаційні системи», міністерству освіти і науки України, іншим суб'єктам державної реєстрації в розумінні Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» вчиняти реєстраційні дії в Єдиному державному реєстрі

*4855*112585519*1*2*

юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань та/або вносити будь-які записи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань щодо зміни Ісаєнка Володимира Миколайовича в якості керівника Національного авіаційного університету без довіреності.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 23 жовтня 2020 року заяву Ісаєнка Володимира Миколайовича про забезпечення позову задоволено частково:

- зупинено дію наказу Міністерства освіти і науки України №342-к від 07 жовтня 2020 року «Про виконання обов'язків ректора» - до набрання законної сили судовим рішенням у справі №640/25587/20;

- заборонено Міністерству освіти і науки України призначати виконуючого обов'язки ректора Національного авіаційного університету (код ЄДРПОУ 01132330) та вчиняти будь-які інші дії щодо покладення обов'язків ректора Національного авіаційного університету на будь-яку особу, окрім випадків, визначених Законом України «Про вищу освіту» - до набрання законної сили судовим рішенням у справі №640/25587/20.

Не погоджуючись із судовим рішенням відповідач – Міністерство освіти і науки України звернувся із апеляційною скаргою, в якій просить скасувати ухвалу суду першої інстанції та постановити нову ухвалу, якою відмовити у забезпеченні позову.

Свої вимоги апелянт обґрунтовує тим, що судом першої інстанції при постановленні оскаржуваного рішення було не повно досліджено обставини, що мають значення для справи, не правильно застосовано норми матеріального та процесуального права.

07 грудня 2020 року, відповідно до штампів вхідної кореспонденції суду Вх.№ 47572 та 47573, позивачем подано клопотання щодо продовження процесуальних строків та строків розгляду апеляційної скарги та про відкладення розгляду справи у зв'язку з хворобою представника позивача.

15 грудня 2020 року, відповідно до штампів вхідної кореспонденції суду Вх.№ 49079, Ісаєнко Володимиром Миколайовичем подано відзив на апеляційну скаргу, відповідно до змісту якого позивач повністю заперечує проти задоволення вимог апеляційної скарги, вважає її необґрунтованою, в той час як вжиті заходи забезпечення позову такими, що повністю відповідають вимогам ст. 151 КАС України.

15 грудня 2020 року, відповідно до штампів вхідної кореспонденції суду Вх.№ 49081, представником позивача подано клопотання, в якому останній просить за можливості визначити дату судового засідання у даній справі після 16.12.2020 року.

В силу приписів ч.2 ст. 313 КАС України, неявка сторін або інших учасників справи, належним чином повідомлених про дату, час і місце розгляду справи, не перешкоджає розгляду справи, явка сторін не визнавалась обов'язковою, у зв'язку з чим, колегія суддів вважає за можливе розглянути справу на підставі наявних у ній доказів.

Відповідно до ч.ч.1, 2, 3 ст. 242 КАС України рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.

У відповідності до ст. 317 КАС України підставами для скасування судового рішення суду першої інстанції повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення є неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими; невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи; неправильне застосування норм матеріального права або порушення норм процесуального права.

Приймаючи рішення про задоволення заяви про забезпечення позову, суд першої інстанції виходив з того, що зі змісту та обґрунтування заяви про забезпечення позову вбачає наявність ознак очевидної протиправності оскаржуваних рішень, що є підставою для вжиття

заходів забезпечення адміністративного позову за правилами частини другої статті 150 Кодексу адміністративного судочинства України, крім того, суд вбачає й наявність ознак можливості заподіяння значної шкоди правам, свободам та інтересам позивача без вжиття заходів забезпечення адміністративного позову.

Колегія суддів вважає вказаний висновок суду першої інстанції необґрунтованим, з огляду на наступне.

Статтею 150 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено, що суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити визначені цією статтею заходи забезпечення позову. Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо: 1) невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду; або 2) очевидними є ознаки протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду, таким рішенням, дією або бездіяльністю.

Заява про забезпечення позову розглядається судом, у провадженні якого перебуває справа або до якого має бути поданий позов, не пізніше двох днів з дня її надходження, без повідомлення учасників справи (частина перша статті 154 Кодексу адміністративного судочинства України).

При цьому, позов, згідно з частиною першою статті 151 Кодексу адміністративного судочинства України, може бути забезпечено: 1) зупиненням дії індивідуального акта або нормативно-правового акта; 2) заборонаю відповідачу вчиняти певні дії; 3) встановленням обов'язку відповідача вчинити певні дії; 4) заборонаю іншим особам вчиняти дії, що стосуються предмета спору; 5) зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку.

Суд може застосувати кілька заходів забезпечення позову. Заходи забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. Суд також повинен враховувати співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із наслідками вжиття заходів забезпечення позову для заінтересованих осіб.

Так, зі змісту заяви про вжиття заходів забезпечення позову вбачається, що підставою для звернення Ісаєнка Володимира Миколайовича із відповідною заявою стали наступні обставини.

Міністерством освіти і науки України наказом № 341-к від 07 жовтня 2020 року було припинено контракт від 13 квітня 2018 року № І-41 та звільнено Ісаєнка Володимира Миколайовича з 21 жовтня 2020 року з посади ректора Національного авіаційного університету.

Наказом Міністерством освіти і науки України №342-к від 07 жовтня 2020 року «Про виконання обов'язків ректора» вирішено з 22 жовтня 2020 року призначити Хращевського Рімвідаса Вілімовича виконуючим обов'язки ректора Національного авіаційного університету.

На думку позивача, накази Міністерства освіти і науки України №341-к та №342-к від 07 жовтня 2020 року є розпорядженнями одноразового застосування, що вичерпують свою дію фактом їх виконання, тобто відновити порушені права та законні інтереси Ісаєнка В.М. після фактичного виконання наказів Міністерства буде значно ускладненим у випадку невжиття судом заходів забезпечення позову.

Позивач вказує, що ознаки протиправності наказів від 07 жовтня 2020 року №341-к та №342-к є очевидними, оскільки ні статтею 15 Закону України «Про вищу освіту», ні іншим законом не передбачені повноваження Міністерства освіти і науки України на дострокове розірвання контракту з ректором закладу вищої освіти з власної ініціативи за відсутності подання вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти.

Крім того, як вказує позивач, законодавством не передбачено повноважень Міністерства освіти і науки України самостійно визначати, хто буде керувати закладом

вищої освіти.

Як стверджує позивач, серед підстав прийняття наказу Міністерства освіти і науки України № 341-к від 07 жовтня 2020 року не зазначено подання загальних зборів (конференції) трудового колективу Університету, загальні збори (конференція) трудового колективу Національного авіаційного університету з питання внесення до Міністерства освіти і науки України подання про дострокове припинення контракту та звільнення Ісаєнка В.М. не проводилося. Серед підстав прийняття наказу Міністерства освіти і науки України №342-к від 07 жовтня 2020 року не зазначено, що обов'язки ректора буде виконувати особа, обрана за результатами проведеного конкурсу. Колегія суддів вважає за необхідне наголосити, що забезпечення адміністративного позову - це вжиття судом, у провадженні якого знаходиться справа, до вирішення адміністративної справи по суті позовних вимог, визначених Кодексом адміністративного судочинства України заходів щодо створення можливості реального виконання у майбутньому постанови суду, якщо її буде прийнято на користь позивача.

У постанові Пленуму Вищого адміністративного суду України № 2 від 06 березня 2008 року «Про практику застосування адміністративними судами окремих положень Кодексу адміністративного судочинства під час розгляду адміністративних справ» зазначено, що суд, при розгляді заяв про забезпечення позову має з урахуванням доказів, наданих позивачем на підтвердження своїх вимог, пересвідчитися, зокрема, в тому, що між сторонами дійсно виник спір та існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову, з'ясувати обсяг позовних вимог, дані про особу відповідача, а також відповідність виду забезпечення позову, який просить застосувати особа, котра звернулася з такою заявою, позовним вимогам. Також суд має враховувати співрозмірність вимог заяви про забезпечення позову заявленим позовним вимогам та обставинам справи.

Відповідно до п. 17 Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України № 2 від 06 березня 2008 року «Про практику застосування адміністративними судами окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду адміністративних справ» в ухвалі про забезпечення позову суд повинен навести мотиви, з яких він дійшов висновку про існування очевидної небезпеки заподіяння шкоди правам, свободам та інтересам позивача до ухвалення рішення в адміністративній справі, або захист цих прав, свобод та інтересів стане неможливим без вжиття таких заходів, або для їх відновлення необхідно буде докласти значних зусиль та витрат, а також вказати ознаки, які свідчать про очевидність протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень.

Колегія суддів наголошує, що особливості забезпечення позову в адміністративному процесі, зокрема наявність ознак протиправності оскаржуваного нормативно - правового акту може бути виявлена судом тільки на підставі з'ясування фактичних обставин справи, а також оцінки належності, допустимості і достовірності як кожного доказу окремо, так і достатності та взаємного зв'язку наявних у матеріалах справи доказів у їх сукупності. Застосуванням заходів забезпечення позову в цьому випадку фактично вирішує справу по суті предмету позову.

До подібних висновків дійшов Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду в постанові від 10.04.2019 року по справі № 826/16509/18, в постанові Верховного Суду від 20 листопада 2019 року по справі № 640/2298/19.

Велика Палата Верховного Суду в постанові від 28.03.2018 року у справі № 800/521/17 також дійшла до подібного висновку, зазначаючи, що забезпечення позову шляхом зупинення дії оскаржуваної постанови до набрання законної сили судовим рішенням у справі фактично було б ухваленням рішення без розгляду справи по суті, що не відповідає меті застосування правового інституту забезпечення позову.

На переконання суду, вжиття заходів забезпечення адміністративного позову в межах спірних правовідносин є недоцільним, оскільки фактично Національний авіаційний

ОВИ

ївна

2*1*2*

*4855*112585519*1*2*

університет залишився без керівника, що тягне за собою тяжкі наслідки, існування очевидної небезпеки заподіяння шкоди правам, свободам та інтересам громадян України, а саме викладачам, працівникам, які до ухвалення рішення по суті, мають право на працю та оплату праці відповідно до статті 43 Конституції України, студентам, які мають право на освіту відповідно до статті 53 Конституції України.

Так, відповідно до частини першої статті 34 Закону України «Про вищу освіту» безпосереднє управління діяльністю закладу вищої освіти здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо). Його права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством і статутом закладу вищої освіти.

Згідно з частиною третьою статті 34 Закону України «Про вищу освіту» керівник закладу вищої освіти в межах, наданих йому повноважень: організовує діяльність закладу вищої освіти; вирішує питання фінансово-господарської діяльності закладу вищої освіти, затверджує його структуру і штатний розпис; видає накази і розпорядження, дає обов'язкові для виконання всіма учасниками освітнього процесу і структурними підрозділами закладу вищої освіти доручення; відповідає за результати діяльності закладу вищої освіти перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою); є розпорядником майна і коштів; забезпечує виконання фінансового плану (кошторису), укладає договори; призначає на посаду та

звільняє з посади працівників; забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку; визначає функціональні обов'язки працівників; формує контингент осіб, які навчаються у закладі вищої освіти; відраховує з закладу вищої освіти та поновлює на навчання в ньому здобувачів вищої освіти за погодженням з органами студентського самоврядування та первинними профспілковими організаціями осіб, які навчаються (якщо дана особа є членом профспілки), з підстав, установлених цим Законом; забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін; контролює дотримання всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни; здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників; забезпечує створення умов для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за діяльністю закладу вищої освіти; сприяє та створює умови для діяльності органів студентського самоврядування, організацій профспілок працівників закладу вищої освіти і студентів, громадських організацій, які діють у закладі вищої освіти; сприяє формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцненню спортивно-оздоровчої бази закладу вищої освіти, створює належні умови для занять масовим спортом; спільно з виборними органами первинних організацій профспілок працівників закладу вищої освіти і студентів подає для затвердження вищому колегіальному органу громадського самоврядування закладу вищої освіти правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після затвердження підписує їх; здійснює інші передбачені статутом повноваження.

Відповідно до частини четвертої статті 34 Закону України «Про вищу освіту» керівник закладу вищої освіти відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у закладі вищої освіти, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна цього закладу.

Згідно з пунктом 6.1 Розділу VI Статуту Національного авіаційного університету, затвердженого наказом Міністерства від 08.02.2018 року № 116 (далі - Статут) безпосереднє управління НАУ здійснює ректор.

Відповідно до пункту 6.2 Розділом VI Статуту, ректор НАУ є розпорядником майна та коштів, забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку тощо.

Варто зазначити, що судом першої інстанції не зупинено дію наказу Міністерства освіти і науки України від 07 жовтня 2020 року №341-к «Про припинення контракту від 13 квітня 2018 року № 1-41 та звільнення Ісаєнка В.М.», натомість зупинено дію наказу Міністерства освіти і науки України від 07 жовтня 2020 року № 342-к «Про виконання обов'язків ректора» заборонивши Міністерству освіти і науки України призначати виконуючого обов'язки ректора Національного авіаційного університету (код ЄДРПОУ

01132330) та вчиняти будь-які інші дії щодо покладення обов'язків ректора Національного авіаційного університету на будь-яку особу, окрім випадків, визначених Законом України «Про вищу освіту», отже протягом тривалого часу (до набрання законної сили рішенням у справі) заклад освіти залишається без керівника, позаяк, Ісаєнко В.М. є таким, контракт із яким припинено.

Крім того, на переконання колегії суддів, позивачем не наведено будь-яких прийнятних та переконливих обґрунтувань того, що існує очевидна небезпека заподіяння шкоди його правам, свободам та інтересам або захист цих прав, свобод та інтересів стане неможливим без вжиття заходів забезпечення позову після набрання законної сили рішенням в адміністративній справі, або для їх відновлення необхідно буде докласти значних зусиль та витрат, заявником не наведено ознак очевидної протиправності оскаржуваного рішення, що виключає можливість застосування заходів забезпечення позову в межах спірних правовідносин.

У зв'язку з цим суд вважає необхідним апеляційну скаргу Міністерства освіти і науки України - задовольнити, ухвалу Окружного адміністративного суду м. Києва від 23 жовтня 2020 року – скасувати та прийняти нову постанову про відмову у задоволенні заяви Ісаєнка Володимира Миколайовича про забезпечення позову.

Керуючись ст..ст. 241, 242, 310, 317, 321, 322, 325, 329 КАС України, колегія суддів, -

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу Міністерства освіти і науки України – задовольнити.

Ухвалу Окружного адміністративного суду м. Києва від 23 жовтня 2020 року – скасувати та прийняти нову постанову про відмову у задоволенні заяви Ісаєнка Володимира Миколайовича про забезпечення позову.

Постанова суду набирає законної сили з дати її прийняття та може бути оскаржена шляхом подачі касаційної скарги безпосередньо до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Головуючий суддя:

О.Є.Пилипенко

Суддя:

Я.Б.Глущенко

А.Г.Степанюк

Повний текст виготовлено 15 грудня 2020 року.

Виготовлено 5 звітних названі системи документообігу суду.

17 грудня 2020 року

*4855*112585519*1*2*